

Brusselse voorstellen leiden tot flinke verlaging van basistoelagen

Voor Nederlandse boeren gaat de basistoelag flink naar beneden. Dat blijkt als we de voorstellen van de Europese Commissie voor het EU-landbouwbeleid 2014-2020 op een rij zetten. De NAV vindt de gevolgen niet aanvaardbaar en pleit voor aanpassing van de voorstellen.

Nu ontvangen 55.000 Nederlandse boeren toeslagrechten op 1,4 miljoen hectare. Gemiddelde premie € 600, -. Op 560.000 ha liggen geen toeslagrechten waarvan 141.000 ha bij akkerbouwers. Het nieuwe systeem zal betrekking hebben op bedrijven die in 2011 toeslagrechten hebben benut en op gespecialiseerde groente-, fruit- en wijnbedrijven. Het aantal bedrijven dat in aanmerking komt voor de toeslag zal dan licht stijgen. Als de huidige 830 miljoen euro verdeeld wordt over ruim 1,9 miljoen ha zou de ha-toeslag dalen naar gemiddeld ca. € 440, -.

HERVERDELING IN EU

Echter er staat meer op stapel. De EU wil het EU-budget voor toeslagen herverdelen over de landen en de verschillen tussen landen verkleinen. Nederland zou een korting krijgen van 70 miljoen euro. De gemiddelde hectarepremie in de EU is nu ca. € 280, -. De 'rekening' voor de her-

verdeling wordt volgens de Nederlandse regering 'onevenredig zwaar' gelegd bij Nederland, Denemarken, België en Italië, terwijl andere welvarende landen met een veel lager percentage worden gekort. Als het plan voor de herverdeling door zou gaan, valt het Nederlandse budget terug van 830 naar 760 miljoen euro. Dat komt overeen met gemiddeld ca. € 400, - toeslag per ha in plaats van de huidige € 600, -.

VERGROENINGSEIS

De Europese Commissie reserveert 30% van het budget voor 'vergroening'. Alle boeren die directe betalingen ontvangen worden verplicht vergroeningsmaatregelen te treffen. Alleen dan ontvang je de vergroeningspremie. Als je niet aan de vergroeningseis voldoet zou de toeslag terugvallen naar € 280, - per ha. Alleen als je je extra inspant, extra prestaties levert kun je de vergroeningspremie verdienen. De invulling van de vergroeningseisen is van cruciaal belang.

INFLATIECORRECTIE

De laatste aanslag op de basistoelag: De Europese Commissie wil het GLB-budget de komende jaren niet corrigeren voor inflatie. Bij een gemiddelde inflatie van 2% per jaar in de komende zeven jaar daalt het reële beschikbare budget met maar

liefst 15% en zou de reële basispremie uitkomen op ca. € 240, -.

STANDPUNT NAV

De NAV vindt principieel dat akkerbouwers hun inkomen via faire prijzen uit de markt moeten kunnen halen. Faire prijzen voor boeren zonder bedrijfstoelagen en redelijke, stabiele prijzen voor consumenten zijn heel goed mogelijk als het aanbod goed op de vraag wordt afgestemd door eigentijdse vormen van marktmanagement. Nu de Brusselse voorstellen op nagenoeg geen enkele wijze faire prijzen bevorderen, zullen boeren de komende jaren afhankelijk blijven van toeslagen. De NAV kan niet anders dan zich met kracht inzetten voor een goed toeslagensysteem. De volgende aanpassingen zijn nodig:

- het zo veel mogelijk op peil houden van het Nederlandse budget;
- zodanige vergroeningseisen zodat daar redelijk gemakkelijk aan voldaan kan worden;
- via jaarlijkse inflatiecorrectie het EU-budget en het niveau van de toeslagen op peil houden.

NAV

Vergroeningseisen

De Europese Commissie wil de bedrijfs-toeslagen vergroenen. 30% van het budget is bedoeld voor 'vergroening'. Volgens de Commissie zou 95% van de boeren zonder veel moeite moeten kunnen voldoen aan de vergroeningseisen. Voor de akkerbouw zijn de eisen 'bouwplan' en 'ecologie' van belang.

Bouwplan: minimaal drie gewassen. Geen van de gewassen mag minder dan 5% en meer dan 70% van de oppervlakte in beslag nemen. De meeste akkerbouwbe-

drijven zullen aan deze eis kunnen voldoen. Ecologie: iedere boer moet minstens 7% van de bedrijfsoppervlakte ecologisch beheren. Heggen en bomenrijen zouden hieronder vallen. Onduidelijk is of sloten, slootkanten en paden er ook onder vallen. De Nederlandse regering vindt de 7% te hoog.

Het Nederlandse kabinet vindt dat de Europese Commissie het begrip 'vergroening' te beperkt invult en stelt voor investeringen in duurzame en innovatieve

productiemethoden via doelgerichte betalingen te ondersteunen. Het kabinet noemt precisielandbouw als voorbeeld. De NAV vindt dat vergroeningseisen beperkt moeten zijn zodat alle boeren er gemakkelijk aan kunnen voldoen.

NAV

Op 12 oktober heeft landbouwcommissaris Ciolos de contouren voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2014-2020 bekendgemaakt. Natuurlijk was er al veel van de plannen uitgelekt, of bewust naar de pers bekend gemaakt. Het is een positief gegeven dat er ook in de toekomst een gemeenschappelijk EU-beleid voor de landbouw zal zijn. EU-beleid kan voorkomen dat de verschillen in randvoorwaarden tussen de lidstaten te groot worden. En EU-beleid is nodig omdat de voedselvoorziening een basis levensbehoefte is waarvan we geen dag zonder kunnen en geproduceerd wordt door heel veel kleine aanbieders (boeren) zonder bepalende marktmacht. En juist voor de 'stapelbare' producten als graan, suiker en zetmeel die ook nog goedkoop te transporteren zijn, was in het verleden dan ook een marktordening van kracht. In de zin van het 'gelijke speelveld' voor Europese boeren schuilt er wel een gevaar in de nieuwe voorstellen. De Europese Commissie zet de deur open voor renationalisering van het landbouwbeleid doordat lidstaten de mogelijkheid krijgen een deel (max. 10% van de totale landelijke bedrijfsstoeslag) toch te koppelen aan specifieke productie als aardappelzetmeel, vezelgewassen (vlas en hennep) en plantaardig eiwit (erwten, bonen, lupinen). Onaanvaardbare verschillen kunnen optreden indien landen als Duitsland en Frankrijk hieraan wel meedoen, maar Nederland niet... Dit terwijl het instrument van gedeeltelijke koppeling, mits het in

EU-verband wordt toegepast, nou juist de pijn van de stelselwijziging voor de genoemde gewassen zou kunnen verzachten. Een gedeeltelijke koppeling zou juist voor eiwitgewassen kansen kunnen bieden in heel Europa!

De voorstellen voor de periode 2014-2020 zijn meer vanuit de gedachte van budgetbeheersing en herverdeling over Europa geschreven, dan vanuit een heldere visie op landbouwontwikkeling. Er vindt immers geen breuk plaats met het lopende beleid. Beleid dat gekenmerkt wordt door een gestage afbouw van marktbescherming en bedrijfstoelagen zonder dat daar eigentijdse middelen van marktmanagement en prijssteun komen. De bedrijfstoelagen worden direct verlaagd door een vereffening over Europa. Ze worden indirect verlaagd door verzwarende eisen van toekenning door middel van de 'vergroeningseis' die voor tenminste 30% van de toeslag zal gelden. Daarnaast heeft de voorgenomen 'flat rate' voor Nederland grote gevolgen voor die boeren die nu nog gekoppelde steun (aardappelzetmeel, kalverhouderij) ontvangen. Samen met de voorgenomen afschaffing van de suikerquotering leiden deze voorstellen niet alleen tot een veel lagere basistoelag, maar vooral tot (nog) meer prijsfluctuaties voor alle akkerbouwgewassen. De laatste jaren hebben we in het bijzonder op de internationale graan- en suikermarkt kunnen zien dat er dan wereldwijd door boeren

op hoge en lage prijzen wordt gereageerd door meer of minder teeltoppervlakte en een meer of mindere input van teeltmaatregelen als bemesting. Hierdoor wordt de golfbeweging in de markten alleen maar versterkt met een negatieve uitwerking voor de voedselzekerheid van de minst draagkrachtige bevolking en voor de continuïteit van de boerenbedrijven. Juist in een tijd van verder groeiende wereldbevolking had de EU haar verantwoordelijkheid moeten nemen om eerst binnen de WTO tot andere handelsregels te komen. Vervolgens zou de EU met een combi van importtarief (zoals bij graan), strategische voorraadvorming en stimulering energiewinning bij overschotten, tot een systematiek kunnen komen waarbij toeslagen uit de belastingpot overbodig zijn!

Een positief punt uit de EU voorstellen is dat er meer aandacht is voor de kwetsbare marktpositie van kleine producenten tegenover de inkomende levensmiddelenhandel en industrie. De rol van producentenorganisaties wordt verruimd, maar dat moet dan wel meer dan in de jongste voorstellen van de Nederlandse regering. Verder is er ruimte voor stimulering van bedrijfsrisicoverzekeringen als de weersverzekeringen. Al met al koerst Ciolos dus niet op een beleidsdoorbraak maar leiden zijn voorstellen tot stagnatie van de internationale landbouwontwikkeling. *Teun de Jong*

Bij invoeren flat rate brokken voorkomen

De Europese Commissie wil dat alle landen voor 2019 volledig overgaan van het historische model naar het regionale model. Oftewel 'flat rate', een gelijk bedrag per ha. De Nederlandse regering heeft haast en wil een zo kort mogelijke overgang. De NAV wil brokken voorkomen.

In het historische model van toeslagen zoals we dat in Nederland kennen, zijn de verschillen in hectaretoeslagen erg groot. Begrijpelijk omdat ze destijds zijn ingevoerd ter compensatie van prijsdalingen en ze bovendien deels gekoppeld waren aan producten. Denk aan vlas en zetmeelaardappelen. Akkerbouwers met destijds veel 'vrije' producten in het bouwplan ontvangen in het historische model gemiddeld een laag bedrag aan bedrijfsstoeslag. Bedrijven met zetmeelaardappelen, bieten en graan zijn (na de ont koppeling) voor 90% of meer van het

inkomen afhankelijk van de bedrijfsstoeslag. Gemiddeld gaat het volgens het LEI om € 575,- per ha en € 43.000,- per bedrijf. Op intensieve bedrijven om gemiddeld € 660,- per ha en gemiddeld € 51.000,- per bedrijf. Overgang naar een flat rate met een bedrijfsstoeslag van bijvoorbeeld € 300,- per ha betekent een onaanvaardbare inkomensachteruitgang. Zie ook het interview op pagina 3. Vergelijkbare rampen dreigen voor de vleeskalverhouderij. De NAV vindt dat brokken moeten worden voorkomen. Dat kan op een aantal manieren:

GELEIDELIJK INVOEREN

In de eerste plaats kan worden gedacht aan het heel geleidelijk invoeren van de flat rate. In zeven jaar tijd zou dan toegewerkt kunnen worden aan een gelijk bedrag per hectare. Bedrijven met een hoge hectaretoeslag nu krijgen dan zeven jaar de tijd om te 'wennen' aan een veel lagere toeslag. Be-

drijven met een lage toeslag nu, ontvangen dan heel geleidelijk een hogere toeslag.

HOGERE REGIOTOESLAG

De Europese Commissie biedt de mogelijkheid aan lidstaten om verschillende regio's in te stellen met een in hoogte verschillende toeslag per ha. Dit kan een tweede oplossing zijn. Door het zetmeelaardappelgebied als aparte regio te benoemen met een hogere hectaretoeslag zou de inkomensachteruitgang opgevangen kunnen worden. Echter het mag natuurlijk op geen enkele wijze leiden tot oneerlijke concurrentie. Enigerlei wijze van koppeling van een hogere ha-toeslag met de teelt van zetmeelaardappelen is dan ook noodzakelijk.

KOPPELING AAN TEELT

Wellicht de beste manier voor het voorkomen van brokken is het benutten van de

lees verder op pagina 3

Je bent meer aan het speculeren dan aan het ondernemen

Met sterk wisselende prijzen is het moeilijk rekenen. Het ene jaar € 50.000,- meer en het andere jaar € 50.000,- minder, daar heb je niks aan. Je kunt er niet op investeren. Je bent soms meer aan het speculeren dan aan het ondernemen. Ik zoek naar continuïteit in de financiële opbrengsten. Met gematigde prijzen, daar kun je wat mee. Een gesprek met Niek Wenning (39) uit Vlagtwedde, Groningen over ondernemen op een akkerbouwbedrijf in het zetmeelgebied met het veranderende Europese Landbouwbeleid voor de deur.

Hoe ziet uw bedrijf eruit?

Ik heb een akkerbouwbedrijf van 190 hectare, waarvan 50 ha samen met een collega waar ik intensief mee samenwerk. Het bouwplan op mijn bedrijf bestaat uit 90 ha zetmeelaardappelen, 39 hectare suikerbieten en de rest zomertarwe. Met de collega wordt nog eens 40 ha zetmeelaardappelen verbouwd. Verder heb ik een bescheiden loonwerktak.

vervolg van pagina 2

mogelijkheid die Ciolos biedt, namelijk de specifieke steun aan kwetsbare sectoren. De zetmeelaardappelteelt zou dan als kwetsbare sector benoemd moeten worden. Onder meer Frankrijk onderzoekt momenteel of het op deze wijze de klappen voor telers van zetmeelaardappelen op kan vangen. Nederland zou voor maximaal 10% van het budget (dus ca. 80 miljoen) kwetsbare sectoren mogen steunen. Alle EU-landen kunnen op deze wijze naar eigen inzicht koppelingen tot stand brengen. De NAV is hier geen voorstander van, omdat ze indruisen tegen een gelijk speelveld in de EU. Door echter de specifieke steun in EU-verband verplicht te koppelen aan 'kwetsbare sectoren' als zetmeelaardappelen, vezel- en eiwitgewassen kan de klap voor het zetmeelgebied worden opgevangen maar kunnen ook maatschappelijk gewenste teelten worden bevorderd. De NAV is voorstander van deze EU-koppeling voor zetmeelaardappelen en voor het op deze manier stimuleren van vezel- en eiwitgewassen. Het gelijke speelveld in de EU blijft op deze wijze bestaan.

NAV

Is de aardappel-zetmeelteelt voor u belangrijk?

Ja, met 90 hectare aardappelen is dat de kurk waar het bedrijf op drijft. En de toekomst is spannend. Alles staat of valt met de prijs die Avebe straks gaat betalen en met de ontwikkeling van onze kostprijs. Alles is duurder geworden: kunstmest, gewasbeschermingsmiddelen, pootgoed, machines. Dus Avebe zal met een goede prijs moeten komen.

Is de zetmeelteelt nu wel renderend?

Avebe betaalde vorig jaar een prijs van € 0,05 met ca. € 0,005 toeslag voor onderwatergewicht per kg uit bij 500 gram. Daarnaast werd er een markttoeslag uitgekeerd van € 0,0015. Dan kan het uit. Alleen je weet nooit van tevoren of er een markttoeslag wordt uitbetaald. Dat wordt tijdens het leverseizoen bekend gemaakt. Dus pas aan het eind van de rit, als alle aardappelen geleverd zijn, weet je of je wat hebt verdiend. Die markttoeslag maakt precies het verschil tussen wel of niet kostendekkend.

Einde van de evenwichtspremie voor zetmeelaardappelen, de ontkoppeling van de zetmeelsteun en een flat rate-bedrijfstoeslag van € 280,- per hectare. Wat betekent dat voor uw bedrijf?

Even globaal gesteld. Nu krijg ik € 380,- toeslagrechten over alle 190 hectares. Met daarnaast voor de zetmeelaardappelen een evenwichtspremie van € 14,32 per ton bij een onderwatergewicht van 500 gr. Dat maakt bij 42 ton aardappelen per hectare: € 600,- per ha x 90 ha aardappelareaal op mijn eigen bedrijf. Gedeeld door het totale areaal van 190 ha kom je uit op € 285,- evenwichtspremie per hectare. Dat bedrag opgeteld bij de toeslagrechten, ontvang ik dus bij de ontkoppeling jaarlijks in totaal € 665,- steun uit Brussel per hectare. Als dat terug gaat naar € 280,- dan scheelt dat € 385,- per hectare. Dat is grofweg € 70.000,- inkomen op mijn bedrijf. Dat is nogal wat.

Als Avebe € 0,05 gaat betalen, kunt u daarvoor telen?

Nou dat is krap. Ik haal 40 ton per ha, dat is een opbrengst van € 2.000,-. Daar gaan

Ontkoppeling toeslagen en flat rate ernstige bedreiging voor inkomens akkerbouwers in Noordoost Nederland.

je kosten van kunstmest en gewasbescherming vanaf ca. € 500,- en nog € 600,- voor pootgoed, dan hou je niet veel over per ha. Bij deze prijs moet ik mijn areaal inkrimpen. Ik ga dan naar 1 op 3 of 1 op 4. Met een hogere kilogramopbrengst per hectare kan de teelt wel uit. Ik heb begrepen dat Avebe het beleid gaat voeren dat er alleen aardappelen geteeld worden voor de hoeveelheid zetmeel die afgezet kan worden. Dus kan het ook zijn dat je daardoor een kleiner areaal aardappelen teelt. Het gaat heel erg afhangen dus van de kilogramopbrengst per hectare in combinatie met de prijs. Bij de suikerbieten dachten we ook dat we voor die prijs niet zouden kunnen telen. Nu zie je met de sterk gestegen kilogramopbrengsten per hectare dat het toch kan. Dus ik ben hoopvol.

Welke alternatieven zijn er voor de zetmeelaardappelen in het bouwplan?

Ik denk aan peen of maïs en bij een graanprijs van € 20,- is tarwe ook rendend. Mijn mechanisering en bewaring zijn helemaal afgestemd op de aardappelteelt. Dus er zal ook consumptieteelt voor in de plaats komen. Je investeert het hele jaar veel, maakt veel kosten en het blijft tot het laatst toe spannend of je een goede partij in de schuur hebt liggen. Het is de meest risicovolle teelt op mijn bedrijf waarvan de opbrengst niet meer in verhouding staat tot de kosten. Dat moet veranderen. Het wordt steeds lastiger rekenen in het bedrijf. Prijzen kunnen sterk schommelen, ook aan de inkoopkant, en kwaliteit en opbrengst is met extreme weersomstandigheden ook steeds vaker onzeker. Dat maakt investeren moeilijker. Je bent soms meer aan het speculeren dan aan het ondernemen. Dat neemt niet weg dat dit ook bij het boerenvak hoort, maar bij duurzaam ondernemen moet een kostendekkende prijs boven tafel komen anders wordt het eenzaam ondernemen.

NAV

Op weg naar Productschap Akkerbouw Nieuwe Stijl

De NAV ondersteunt de kabinetsplannen om de productschappen eens flink op de schop te nemen. Het schrappen van taken, meer efficiency, lagere heffingen en het vernieuwen en democratiseren van de schappen spreken zeer aan. Tegelijkertijd waarschuwt de vakbond voor het te onbezonnen wegsnijden van taken die voor samenleving en telers op korte en langere termijn van cruciaal belang zijn, zoals het bevorderen van duurzaam ondernemen. Op weg dus naar het Productschap Akkerbouw Nieuwe Stijl.

Naast de medebewindstaken wil het kabinet taken blijven toestaan die van publiek belang zijn, dus voor de samenleving als geheel. Het kabinet noemt voedselveiligheid en gezondheid en de bevordering van plant- en diergezondheid en dierenwelzijn. Duurzaam ondernemen wordt echter niet genoemd. Volgens de NAV dient bevordering van duurzaam ondernemen in de zin van het terugdringen van emissies naar bodem, water en lucht, energiebesparing en duurzaam bodembeheer toe te worden gevoegd als taak van publieks- en ondernemersbelang.

SAMEN INVESTEREN

Krachtenbundeling en gezamenlijke financiering van innovatie en onderzoek zijn niet alleen van cruciaal belang om stappen voorwaarts te blijven zetten op het vlak van teelt- en gewasonderzoek maar ook van duurzaam ondernemen in de landbouw. Individuele, kleinschalige bedrijven zijn niet in staat geheel op eigen kracht die stappen

te zetten. De investeringen in innovatie en onderzoek zijn daarvoor veel te hoog. Projecten als mineralenmanagement, energie-efficiënte, klimaatneutrale akkerbouw en de herinstructie van gewassen bijvoorbeeld eiwitrijke, moeten ook in de toekomst mogelijk zijn. Krachtenbundeling, samen investeren stelt akkerbouwbedrijven in staat succesvol te ondernemen.

DEMOCRATISEREN

Met het kabinetsvoorstel komt de langgekoesterde NAV-wens van democratisering van productschappen binnen handbereik. Eerder startte het Productschap Akkerbouw op aandrang van de NAV met de periodieke raadpleging van alle heffingsplichtigen. In de ogen van de NAV moet het gezegde 'wie betaalt bepaalt' nu verder inhoud worden gegeven. Daarin passen openbare verkiezingen van bestuursleden, het geven van een (bestuurs)stem aan akkerbouwers die niet zijn aangesloten bij een van de dragende organisaties (NAV en LTO) en een transparante en democratische bestuursstijl.

BOERENVERSTAND

De NAV is blij dat de productschappen op de schop gaan en inkrimpen waar mogelijk. Wel graag met boerenverstand en met in het achterhoofd dat kleine zelfstandigen een veel kwetsbaardere positie hebben dan het grootbedrijf. Het Productschap Akkerbouw Nieuwe Stijl kan inhoud geven aan wat we samen beter, efficiënter en duurzamer kunnen dan ieder voor zich.

U, de NAV en het Akkerbouwbelang

Veel leden zetten zich in de NAV vrijwillig actief in de voor het akkerbouwbelang. Dat gebeurt in de regionale besturen, in het landelijk bestuur en in allerlei werkgroepen. Wat dit laatste betreft, er zijn werkgroepen voor o.a. granen, eiwitten, suiker, consumptieaardappelen, pootaardappelen, zetmeelaardappelen, gewasbescherming en duurzaam bodembeheer.

Ter versterking van de belangenbehartiging zoekt de NAV nieuwe mensen die de handen ook uit de mouwen willen steken

voor het akkerbouwbelang. Wilt u zich inzetten voor het akkerbouwbelang? Meldt u zich dan telefonisch (0168 329 130) of per e-mail info@nav.nl. Met u gaan we dan op basis van uw kennis, ervaring en belangstelling na op welke wijze u zich in zou kunnen zetten voor de belangen van akkerbouwers. Wellicht kent u ook iemand waarvan u denkt: 'Die is heel geschikt'. Uw tip is zeer welkom! Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

Ledenactie

Ledenactie

Nog geen lid van de enige echte, onafhankelijke en sectorale vakbond van en voor akkerbouwers, de NAV? Word dan nu lid. Da's nu heel aantrekkelijk: tot 1 januari 2012 betaalt u geen stuiver. Of: u bent al lid maar uw buurman niet? Help de NAV versterken en overtuig uw collega van het goede en nuttige werk van de NAV. Ook voor uw collega geldt: tot 1 januari gratis kennismaken!

De NAV is puur sectoraal voor het akkerbouwbelang en stelt het inkomen van akkerbouwers centraal. Belangenbehartiging kan plaatsvinden zonder concessies te doen aan andere sectoren. De NAV zet zich in voor faire opbrengststrijden, dat wil zeggen integrale kostprijs (dus inclusief vergoeding voor eigen arbeid en eigen vermogen) plus ondernemersmarge. De vakbond strijdt voor betere toekomstkansen dan degenen die de akkerbouw willen overleveren aan de grillen van de (wereld)markt.

U ziet het: de NAV is uniek. Lid worden kan via het inschrijfformulier op www.nav.nl of pak de telefoon (0168 - 329 130).

Contactpersonen

Voorzitter

Teun de Jong
0518 - 400 081

Regio Noord

Jelte Wiersma
0594 - 688 804

Regio Noordoost

Jos Steenhuis
0591 - 349 468

Regio Flevoland

Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland

Joop de Heer
0224 - 541 277

Regio Zuidwest

Kees van Dijk
0167 - 502 211

Regio Zuid

Kees van Dijk
0167 - 502 211

Nederlandse

Akkerbouw Vakbond

Groeneweg 62
4759 BB Noordhoek

tel : 0168 - 329 130

fax : 0168 - 328 735

e-mail : info@nav.nl

website : www.nav.nl

